

Назви спорідненості як основа міфотворення в мові української поезії ХХ століття

ЖАННА В. МАРФІНА
(Луганськ)

Мова художньої літератури завжди швидко відгукується на процеси, що відбуваються в суспільстві. За спостереженнями дослідників, ХХ ст. була періодом створення політичних міфів, суспільних стереотипів “саме в аспекті міфологізації сучасних побутових складників” (Погребная 2011). У мові поезії ці явища спричинилися до створення мовних образів-стереотипів, зокрема на базі архетипової семантики назв спорідненості (далі – НС). Тиражування усталених у фольклорі асоціативно-образних зв’язків у мові поезії ХХ ст., пов’язана з екстралінгвальними суспільно-політичними чинниками, вплинуло на формування нових поетичних стереотипів. Так, одними з найхарактерніших були *земля-мати – син землі; мати-Батьківщина – син (дочка) Батьківщини – України, сини (дочка) народу*.

Земля-мати – син землі. Слово *земля* є носієм кількох значень, зокрема, з означенням-іменником *мати* воно містить символічну знаковість ‘*Батьківщина*’. Загальновідомо, що образ матері-землі набув символічного значення в усній народній творчості слов’янських народів, зокрема й українського.

Асоціат *земля* в поетичних текстах входить у ряд атрибутивних сполук, у яких епітет є носієм таких семантичних ознак: а) постійна народно-постична (*сура*): “Пишалася ними [богами] *Мати – Сура Земля*” (А. Борт-

няк); “Біга осінь – пужить киями *Землю – матінку сиру* з нависними вереміями Віє мряку на пару” (О. Близько); б) вік означуваного (*старенька, сива*): “Ой ти *земле старенькая*, Ти *сива мати!* Нащо тобі наші кості з’їдати” (Б. Лепкий); “Я чую: ридає за ними *Земля, Сива, старенька мати*, Одурена своїми синами” (В. Симоненко); в) родючість (*багата*): “клаптик щедрості брав я у тебе – у незмірно *багатої мами-землі*” (В. Симоненко); г) суб’єктивна оцінка (*кохана, ласкава, рідна* тощо): “Помрем і *матері-землі ласкавій* складемо тягар життя” (Б.-І. Антонич); “*Рідна земле, кохана мати*, Хай буде неважко лежати” (В. Коломієць).

Для аналізованої стереотипної асоціації як прикладкової структури характерна функція звертання. Зафіксовано, що означення часто виражене дво- чи тричленною сполукою, у складі якої обов’язково є займенниковий прикметник *мій, наш* у функції підсилювальної частки до НС *мати (нея)*: “*Земле! Моя ти рідна, люба нене!* Вітай мене зі святами, з весною!” (Б. Лепкий); “*О, рідна земле, люба моя нене*, Чому, припавши до твоїх грудей, Я тільки плачу, як дитя нужденне” (П. Воронько); “*Ах, земле, матінко моя*, *Моя ти господине!*” (Б. Лепкий).

У прикладці-звертанні на зразок *о земле радянська* → *моя мати* епітет із суспільно-політичним змістом конкретизує семантику означуваного: земля – ‘країна, край, держава’: “*О земле радянська моя – моя мати*, Чому ж ти в стократ нам Дорожча тепер!” (М. Стельмах).

Як варіантні асоціативні структурні трансформації розглядаємо кон-струкції прикладкових звертань *земле мати – земле наша мати (нене)*: “*О земле-мати, земле наша мати*, Вантажника в могилу поклади...” (А. Малишко); “*Багата будь ти, земле, наша нене!* Люблю твоє поритес чоло!” (П. Тичина).

Серед аналізованих прикладів поетичного вживання НС *мати* як стало-го асоціата *землі* знаходимо такі, де ця прикладкова структура “занурена” в стилізований народнопісний контекст. Отже, фольклорність у стилістиці поетичної мови підтримується вживанням характерних лексем (*горлиця, журавель, тополя*), народнопоетичних фігур повтору, епітетів (*вечірній, ширококрилий*): “І хати, *неначе горлиці*, Розлітаються в імлі, І *тополя шепче, горнеться* Все до *матері-землі*” (А. Малишко); “А ти, *земле-матінко, уроди, уроди*” (О. Олесь); “*Вечірня путь* Димками віє, з-понад них В *вечірніх зорях* молодих *Ширококрилі журавлі* Летять до *матері-землі*” (А. Малишко).

Внутрішня сема прикладки *земля-матір* – ‘щедрість’ – есплікується в контекстуальному оточенні, яке створює повтор спільнокореневих лексем *щедрість, щедрота* і підсилюється логіко-семантичним протиставленням словосполучень *бере зерниночки – віддає плоди*, пор.: “Учись, людино, в *матері-землі* Добра святого, *щедрості* й любові! Вона ж *бере зерниночки* малі, А *віддає плоди*, важкі й медові” (І. Савич).

Іноколи роль означення заступає НС *бабуся*, яка сполучається з назвою *земля* на основі семи ‘вік’: “– *Земле-бабусю*, ти *втомилася*, сядь... – В мені отрута іншого пізнання” (О. Горкуша). Асоціативна сема підтримується дистантним оточенням прикладки, зокрема дієсловом *втомилася*.

У зіставному стереотипному асоціаті *мати-земля – син землі* перший компонент має семантичний відповідник ‘рідна земля’. Відповідно другий компонент семантично декодується як ‘син рідної землі’, тобто ‘патріот’. Отже, внутрішня сема асоціата – ‘відданість’, ‘належність’. Вона пов’язана з вираженням посесивних відношень.

Структурний елемент аналізованої стереотипної асоціації **син землі** – генітивна метафора. Як правило, ця образна сполука вживається в суспільно-політичних контекстах з характерною спітетизацією, експресією дієслів (“А ми – *сини землі*, і матері синами *Пишатимуться* вік, бо це їх рідна кров” (М. Подолян); “І каменярь, що *трощить* скелі, І той, хто *садить* сад в пустелі – *Землі радянської* це *син!*” (М. Рильський); публіцистичною символікою (“Невідома правда неба *сину грішному землі, Сонце й зорі* В гірнім морі Нам *горять, зорять* у млі... (Г. Чупринка).

Експресія метафори *син землі* модифікується в контекстах, семантичний зміст яких вказує на значення ‘селянин’, ‘трудоар’: “Ідуть вони в обійстя у свої, *сільчан* ласкавим поглядом зігріті. *Сини землі*. Вони довік її, Без неї не прожити їм на світі” (Д. Кононенко); “Він чув, він чув! – Ах, землю розтрити, Створити землю, дати радість їм, *Синам землі!*” (М. Рильський).

Як лексико-семантичний варіант структурно-семантичної асоціації розглядаємо словосполучення *дитя (діти) землі*, що є синонімічним утворенням до аналізованої вище сполуки й має значення ‘нащадок’: “Я готовий повірити в царство небесне, бо не хочу, щоб в землю ішли без сліда безіменні, святі, незрівнянно чудесні, горді *діти землі*, вірні діти труда” (В. Симоненко).

Мати-Батьківщина – син (дочка) Батьківщини – України, сини (дочка) народу. Якщо прикладкова модель *мати-земля* має значення ‘рідна земля’, то сполука **мати-Батьківщина** усвідомлюється як рідна земля з локальним конкретизатором (такий асоціативний зв’язок виражений у моделях поетичних синтагм *мати + власна назва* (Батьківщина, Україна, Вітчизна, Росія, Греція та под.).

Для поезії 40–80-х рр. ХХ ст. характерне: а) антропоморфізоване сприймання країни проживання; б) перетворення стереотипних асоціатив у ідеологеми, міфологеми.

Отже, образ Батьківщини постає як жива істота, наділена здатністю переживати почуття: “І гнівний люд Зведе на плаху німця-ката, Щоб *Україна – наша мати – Не плакала*” (А. Малишко); “І роси падають в траву, Гарячі роси падають в траву, Як *сльози матері Росії*” (Д. Луценко). *Матір-Батьківщина* є уособленням жінки, чю руку, підтримку відчують жителі країни: “Свого життя малесенькі зернини Кладу в *долоні пені – Батьківщини*” (Л. Горбенко). Засобом інтимізації суспільно-політичних реалій є вибудова різних за логіко-смантичним змістом, широтою охоплення ампліфікаційних рядів: Україна, матінка, колиска; Тарас, Київ, Україна: “*Вкраїно, матінко моя, Моя колиско, серцю любя, Сплитай вінки із листя дуба, Хай серце радістю буя*” (Л. Забашта); “Священне ми шепочемо “*Тарас*”, І *Київ* з ним, і *Україна-мати*” (О. Ющенко). Значення ‘Україна’ передає перифрастична метафора *земля Тарасова – земля батьків*: “Лягла зеленими трасами *Гучна земля Тарасова – Земля моїх батьків*” (Д. Кононенко).

Статусу ідеологічних стереотипів надають прикладковим структурам: 1) епітетні означення піднесено-урочистого звучання: *священна, вільна, світла* (“І пішла вогнем палити, ворога карати, щоб була навіки *вільна Батьківщина-мати*” (П. Тичина); “*Священну землю матері Вкраїни* Залив слізьми і кров’ю людоджер” (М. Бажан); “*Мир нашій матері – світлій Вітчизні, Нашій радянській могутній землі!*” (А. Малишко); 2) сполучуваність із займенниковими прикметниками із семою, що вказує на охоплення великої кількості людей: “Я з вами в будні і у свята, Одні в нас думи і діла: *Аби Вітчизна, наша мати, повік щасливою була*” (Д. Кононенко); “Була державна заборона На найсвятіше – на любов, Щоб обсихали ніжні крона І зупинялась в жилах кров, Щоб *наша мати Україна* Осиротіла навіки...” (О. Лупій); 3) функціонування у складі риторичного

окличного звертання із модальністю наказовості: “Благослови ж їм, Україно-мати, Найти дорогу в сонячні роки!” (П. Карманський); “Суди нам, рідна мати Батьківщино, На свято слово добре принести!” (М. Стельмах); “Із трудом і славою, Вольною державою, Україно-мати, У віки вставай” (А. Малишко).

Процес міфологізації поетичних стереотипних мовообразів особливо посилюється у 40-х воєнних роках. У цей час для мови поезії були характерні риторичні питальні фігури, у складі яких є аналізовані прикладкові структури: “Ти, *Україно* багата, Наша *страдниця, мати*, Чом ти нині, *небого, Невесела, убога?*” (М. Шпак). У поезії цього періоду засвідчено публіцистично марковані контексти із образотворчим компонентом – прикладкою *Україна, наша мати*: “Й рідніше теж нема, коли не в тихі дати, А в грізний реченець накреслень і звитяг, Підводиться вона, *Україна, наша мати*, Під заповітний клич і невриущий стяг” (А. Малишко). Публіцистична експресія створюється рядом атрибутивних словосполучень *заповітний клич, невриущий стяг* та генітивною конструкцією *грізний реченець накреслень і звитяг*.

У мові поезії слово-образ Батьківщини, втілений у номінаціях *Україна, Вітчизна, рідна сторона, земля (рідна, рідина, радянська)*, розгортався за участі численних компаративів з НС – традиційних та індивідуально-авторських. Так, традиційність вивлялася у тому, що порівняння Батьківщини з матір’ю увиразнювало метафору, розкриваючи вторинні семні ознаки суб’єкта. Найчастіше в зображенні аналізованого слова-образу автори вдавалися до прийому антропоморфізації, що спричинює метафоричний зміст дієслів *нахилитись, прихилитись, повести, всипати, прийти* та ін.: “Біля мене *рідна сторона Прихилилась, мов старенька мати*, Сумніви розкриливши свої” (М. Чернявський); “А *земля – як матір*, Що *всипала* попелом коси над криком могил” (Б. Олійник); “Тут вогонь пламені живий, Над могилами наших солдатів, А над ними *земля, наче мати, Нахилилась* в скорботі німій” (В. Бровченко). При цьому з периферії витягаються латентні семи ‘страждання’, ‘опіка’, що закладені у внутрішній формі номінації *мати*. Через контекст, власне епітети *непереможна, крилата*, образ Вітчизни сприймається як надістота, асоціюється з вічністю, міфічною надсилою: *Непереможна і крилата* Іде вона [Вітчизна] до світлих днів, Та, як і *кожна рідна мати*, Не забува своїх синів” (І. Світличний).

Поети антропоморфізують атрибутивні ознаки рсалії земля у характерних компаративних структурах, зміст яких детермінує та чи інша якісна ознака істоти, пор.: “А земля – як мати щаслива, Коли її діти качають в долонях м’яч” (Б. Олійник); “Ти [земля] і багатюща, і ласкава, й добра, І всепрощаюча, як мати, Віками люди твій туманять обрій...” (І. Світличний).

У перифразі *матері-сестри* обидві частини прикладкової моделі рівнозначні, взаємопідсилювані: “Дві мужні *матері-сестри* [Україна й Білорусь] – Співаче, друже мій і брате! – Одной поклялись пори меча із рук не випускати” (М. Рильський). Ця структура є вторинною номінацією, поетичним втіленням міфу дружби народів двох держав.

Конкретизатором національно-етнічного статусу *матері* є прикладки *вкраїнка, гуцулка, русинка* тощо: “То хліб, що *матінка-гуцулка* З долівки вчила піднімати, Як батька в руку цілувати” (Д. Павличко); “А це край дальнього села *Русинка-мати* подала В дарунок яблуко: із’їж” (А. Малишко).

У мові поезії 80–90-х рр. ХХ ст. простежується зниження експресивного забарвлення прикладкової структури *мати Україна, Росія-мати*. Якщо у В. Симоненка це іронічний колорит чужого слова, що підтримується фразеологічними одиницями (*плювати кров’ю*) та згрубілими словами (*морди*), то в І. Низового – це зневажлива, саркастична оцінність, що створюється контекстуальним оточенням відповідних слів (предикатів – *нап’ється, проблюється, проспиться, виціджують*; атрибутивів – *отрусна, загнила* (кров), *заплюваний* (вівтар): “Де ви ішли – там пуста і руїна, І трупи не вміщалися до ям – *Плювала кров’ю “ценька Україна” У морди* вам і вашим хазяям” (В. Симоненко); “А що ж *Росія-мати?* Хрін із нею! – *Нап’ється, проблюється, Мо, й проспиться*” (І. Низовий).

В аналізованому мікрополі функціонують метонімічні образи *Кисва, Москви*, які уособлюють відповідно Україну й Росію. Так, книжну літературну традицію мають компаративні моделі, у яких компарат виражений формою орудного відмінка, – “Київ-батько”, “Москва-мати”, модифіковані урочисто маркованими присуб’єктивними епітетами: “І *батьком буде – Київ сивочолий, і матір’ю – озорена Москва*” (В. Симоненко). У таких моделях простежується найтісніший асоціативний зв’язок.

Метафора *син землі* – ‘патріот’ має семантичний варіант з локальним етнонаціональним компонентом (*сини Чехії – чехи*), що виражається

власною назвою (*Україна, Росія, Білорусія, Болгарія, Словачія* тощо): “Тихенько сплять *сини всієї України*, І сниться їм якийсь незмірно довгий шлях ...” (П. Карманський); “Які провалля та руїни, Які колючі бур’яни! І в них *Болгарії сини*” (П. Воронько). Таке ж значення має модель прикладкової структури *дочка + власна назва*: “*Донько Польщі і донько моєї Вкраїни*, Про тебе колись складали б пісні кобзарі” (Л. Забашта).

Ідеологічний зміст асоціації формується не тільки в структурі аналізованих генітивних метафор-перифраз, а й за підтримки позитивно конотованих атрибутів номінатива – *вірний, любий, мужній, непоборний, смілий*: “Ти наш пісняр, ти наш акин, *Вітчизни любий, вірний син*, Поет її коханий” (П. Усенко); “То не еолова арфа бриніла – *Донька Вкраїни, мужня і сміла*, Слово ясне дарувала вікам, Людям на щастя, на смерть ворогам” (Л. Забашта).

Часто поети послуговуються моделлю перифрастичної метафори, що як засіб вторинної номінації виокремлює ту чи іншу ознаку денотата, наприклад: *сини України* – син орлиної родини, сини просторів степових, сини тихої української долини; *сини Білорусії* – сини старого Мінська; *сини Грузії* – сини Нізамі й Руставелі; сини Іспанії – сини Дон-Кіхота й под.: “Хіба *синів старого Мінська* Журба не журить українська?” (И. Рильський); “Ти зламав століть гранітні скелі *З Нізамі синами й Руставелі*” (М. Рильський); “Стогнала земля під металом, Німіла від жаху трава, А він про полтавку Галю *Синам Дон-Кіхота* співав” (Б. Олійник). Властиво, що постичний контекст має певну імпліцитність: у тексті асоціат не називається, але уява про нього в того, хто читає, виникає під впливом заголовка вірша. Як відзначає Н. А. Кожевникова, “один з різновидів подвоєння виникає як результат співвідношення заголовка й тексту. Заголовок містить пряме позначення, у тексті йому відповідає метафора” (Кожевникова 1986: 49).

Така подвійність поглиблюється в цьому разі узагальненим змістом метафор *син народу, дочка народу*. Так, у мові поезії спостережено кілька імпліцитних дистантних зв’язків: Л. Ревуцький – син України; Ванда Василевська – дочка Польщі та багато ін.: “Ти учень Лисенка, ти *України син*, Але зрідні тобі і мужній Бородін, І глиб Чайковського, і світлий сум Шопена” (“*Левкові Ревуцькому*”) (М. Рильський); “*Донько Польщі і донько моєї Вкраїни*, Про тебе колись складали б пісні кобзарі” (“*Пам’яті Ванди*”) (Л. Забашта).

Структурно-семантичною модифікацією генітивної метафори *сини народу* є такий асоціативний історичний відповідник, як *сини Радянського Союзу*: “За ясні зорі і за тихі води Ішли в бої *сини* твого *народу* І гинули, слабійочи від ран” (В. Симоненко); “Ми всі, як є, великі й горді тим, Що ми – *сини Радянського Союзу*” (П. Усенко).

Упродовж тривалого часу в історії української поетичної мови (до середини 80-х рр. ХХ ст.) були актуальними для жанру громадянської лірики такі стереотипні асоціативні комплекси, які з сучасного погляду оцінюємо як **ідеологеми-історизми**. Серед них: 1) модель генітивної метафори “*сини партії* + епітет з високою позитивною аксіологічною семантикою”: “Тому він з пристрасстю такою Малює море без країв, Часи не сну, а неспокою, *Великих партії синів*” (М. Рильський); 2) прикладкова модель “власна назва історичної постаті + прикметниковий займенник (*наш*) + *батько*”: “Нас кличе *батько наш Ілліч*” (Д. Фальківський); 3) прикладкова модель “виразник політичних поглядів + НС”: “О, за що молитесь, раби, Батьки мої, За *комунара-сина*?!” (П. Усенко).

Конкретно-чуттєвий зміст аналізованих зіставних стереотипних асоціатив увиразнюють порівняння, у яких суб'єкт зіставляється з НС-об'єктом за дією, пор.: “Так, я любив тебе, Галичино, *Любив, як не один твій син ...*” (П. Карманський); “Я до тебе, дорога, полинув, Тільки час бажаний не настав – І тому *пробач мені, як сишу*, Що листів так довго не писав” (Є. Доломан); “І хотілося б ... до *землі припасти, як до мамі*” (Б. Лепкий); “Ти *простила б, як мати*, цю пам'ять жорстоку, *Хатинь*” (Б. Олійник).

У мові поезії ХХ ст. образ Батьківщини невіддільно пов'язаний з образом рідної хати. Зіставлення побутової реалії *хата* з НС *мати* побудоване на зорових асоціаціях. Ця співвіднесеність типова для різних періодів розвитку поезії: “Стояла *хата, наче мати боса*, по самі вікна у тумані снів” (Н. Давидовська); “Ти [*хата*] була мені *наче мати*, ти служила мені як могла – кожна кроквочка, кожна лата не жаліла для нас тепла” (В. Симоненко). Образ хати символізує рідний край, скорботу, щастя і в поезії персоніфікується у порівнянні з матір'ю, набуваючи рис чулої, доброї істоти: “А десь далеко, край села, стоїть *зажурена хатина* і *жде його [солдата]*, як *мати сина, притулок щастя і тепла*” (В. Сосюра).

У мові поезії ХХ ст. тиражувалися міфопоетичні словосполучення із семою ‘дружба’, що, зокрема, втілювалася у зіставних стереотипних асоціатах **брати-народи – брати + назва національності**, наприклад: “Як

спільно й здружено в однім чутті любові З'єдналися брати-народи наші всі" (М. Бажан); "Слава, слава в віках, рідній Партії слава, дружбі священній народів-братів!" (П. Тичина).

У компаративних моделях НС *брати* як об'єкт порівняння може підсилювати контекстуально синонімічну назву *друзі*, з якою він знаходиться в одному ампліфікаційному ряді в сильній позиції кінця строфи: "І дивляться на нас *трудящі* світу, і *горнуть*ся – як *друзі*, як *брати*" (П. Тичина). Подібний асоціативний зв'язок реалізується й у прикладковій конструкції *друже-брате*, яка виконує функцію звертання: "Скінчи, скінчи з цим світом, *друже-брате!*" Шепоче любка, ласиться і в'ється" (В. Бобинський); "Тож, *друже-брате*, не бентеж Душі – спокійно ляж Під синім небом узбереж І плюй на жовтий пляж..." (І. Низовий).

У міфопоетиці громадянської поезії 40–50-х рр. ХХ ст. фіксуємо структурно-семантичну модифікацію прикладки *брати-народи* – асоціатив з етнонаціональним компонентом: "Наш народ переміг, – і за ним Проторованим шляхом ясным Йдуть поляки, *болгари-брати*, Йдуть китаїці" (П. Воронько). Типовим для поезії 40–80-х рр. ХХ ст. є вживання в ролі означуваного назви особи за місцем, територією проживання: "Хмари ярма воловії, Батоги пужані – Уставайте, вільнолюби, *Брати побужани*. Хмари ярма нетесані // Батоги кров'яні – Уставайте, вільнолюби, *Брати подоляни*" (П. Усенко); "З аеродромів Радості стартуйте, Думки моїх *братів-степовиків*" (В. Бровченко).

Така ж модель характерна й для НС-атрибута *сестра*: "Словенко-сестро, греку-побратиме, оці камінні написи імен – свою ганьбу – нащадкам берегтиме Гут-Гелліген" (В. Швець); "Скільки сердець відкритих в радості цій знайшлося, *Сестро моя, німкене*, злий же ганеби сльози!" (Л. Забашта); "Надморяна, підгоряна, *сестриця наша рідна*, Слов'янищина-Болгарія, свята, ще й рідна..." (П. Тичина).

НС *брат* і *сестра* – центральні для вираження семи 'рідний'. Пор.: "Так, з друзями щасливий я, Бо свідком був – земля *рідниться*, Земля Шевченкова й моя З туркменською, немов *сестриця*" (О. Ющенко); "Мій Урал і Донбас мій, несхитно залізні, Як *брати нерозлучні*, як два сталевари!" (А. Малишко). Така асоціативна сполучуваність зумовлена прагматичними чинниками, зокрема політичним устроєм суспільства: у них відбито політико-економічні, культурні, суспільні стосунки між країнами, регіонами тощо на певному історичному етапі.

Залежно від контексту варіюється структура генітивної метафори з інваріантом **сім'я народів**. У похідних сполуках генітив конкретизує територіальне або професійне об'єднання людей: “Рідна земле, у красі і в силі, У своєму щасті зацвітай. ... Ти стоїш за друга і за брата, За *республік вольную сім'ю*” (А. Малишко); “Герої славою повиті, Зоріє кожного ім'я. Летить ясна над хмарним світом Радянських *льотчиків сім'я*” (П. Усенко).

Отже, у мові української поезії ХХ ст. простежуємо активність стійких асоціативних зв'язків назв спорідненості, що стали основою міфопоетичних словесних образів. Вони усталилися в свідомості мовців, тобто були контекстуально прогнозованими, передбачуваними. Це явище має історичний характер: конотація назв спорідненості у різні періоди розвитку літературної мови змінюється з позитивної на негативну або втрачає свою виразність.

Література

- Погребная Я. В., 2011, *Аспекты современной мифопоэтики*, <http://www.niv.ru/doc/pogrebnaaya-aspekty-mifopoetiki> (21.07.2011).
Кожевникова Н. А., 1986, *Словоупотребление в русской поэзии начала XX века*, Москва.

Names of kinship as a base mythopoetics in the language of the Ukrainian poetry of the 20th century

The article deals with the problem of determination of the associative and figurative structures of the poetic language with the extralingual factors. Based on the material of the functions of the names of kinship in the language of the Ukrainian poetry of the 20th century, the author analyzes two key models of the metaphorical use of these words-poetisms with which the phenomena of ideologization of the poetic context are connected in general and the new mythopoetics in particular. The use of the names of kinship in the structure of the poetisms-ideologemes is represented in connection with the processes of the development of the poetic and general linguistic semantics of the names of kinship which render the meanings of “patriot”, “native”, “friendship”. The poetic functions of the genitive and comparative metaphors with the names of kinship have been analyzed.

Keywords: *name of kinship, metaphor, mythopoetics, language of poetry.*